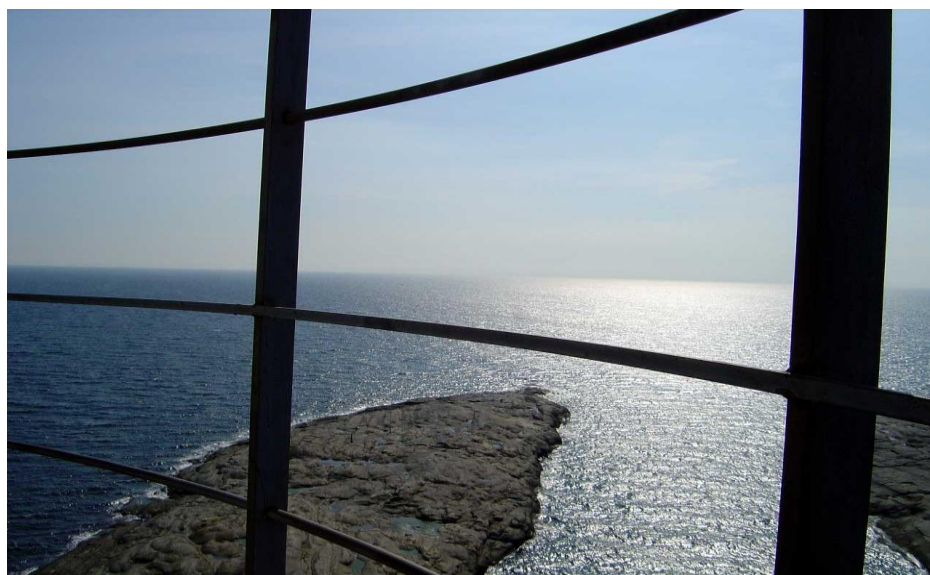

SEPREP TVERRFAGLIG UTDANNINGSPROGRAM

Et springbrett til felles kompetanseutvikling og samarbeid
på tvers av profesjoner og forvaltningsnivå...

FÆRDER FYR, FOTOGRAF: KAARE OFTEDAL

En evalueringsrapport om studenters og arbeidsgiveres utbytte av
SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogram

Sammendrag av Rapport 1 - 2006

Utarbeidet av Episteme Forskning og SamfunnsEvaluering

For
SEPREP

Senter for psykoterapi og psykososial rehabilitering ved psykoser

Forord

Når man setter i gang et slikt evalueringsprosjekt er det særlig ett spørsmål man gjerne vil ha svar på; ”Fyller prosjektet sine oppsatte målsettinger?”

Uten å foregripe svaret på dette spørsmålet fullstendig vil jeg i denne omgang sitere fra en erfaringsrapport fra Lokalt SEPREP T.U. i Halden, der lokal koordinator Gro L. Hauge sier det slik:

”I vårt daglige arbeid med alvorlig psykisk syke mennesker har vi styrket kompetansen til ansatte både i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten – dette merkes godt i vårt daglige arbeid... Kunnskap fra forelesninger i vårt undervisningsprogram har tilført arbeidsmiljøet gode, og spennende faglige diskusjoner, kunnskap er også tilført annet personell som i denne omgang ikke er deltakere i utdanningsprogrammet. Vi erfarer også at dette har utviklet et tryggere samarbeidsklima på tvers av forvaltningsnivåene. Vi tåler bedre å være uenig, og vi ser bedre utfordringene fra ulike vinkler og at det er ulike metoder å arbeide ut ifra. Konkurransespektet er blitt mindre og kanskje helt borte. Vi har fått merke Nils Arne Eggens ord om at konflikter som blir løst, er en god drivkraft. Samhandlingskompetansen har utviklet seg mellom ansatte og brukere og vi har erfart at tjenesteapparatet evner å fornye og omstille seg på en raskere måte.”

Tilbakemeldingen gir et relativt entydig bilde, den fullstendige rapporten ønsker imidlertid å undersøke kvantitativt, så vel som kvalitativt, om det er slik det oppleves generelt eller om bildet må nyanseres. I denne kortversjonen presenteres hovedfunnene.

Hovedrapportens del 1 gir en kortfattet av bakgrunn og presentasjon av SEPREP T.U. I del 2 presenteres foreløpige funn ved en prospektiv undersøkelse av SEREP T.U. deltakeres opplevelse av egen kompetanse. I del 3 presenteres resultater fra retrospektiv spørreundersøkelse blant tidligere studenter. I del 4 presenteres resultater av intervjuer av ledere i forhold utvikling som kan tilbakeføres til utdanningsprogrammet og til deres opplevde nytte av utdanningen i senere praksis. I femte og siste del gjøres sammenliknende vurderinger og konklusjoner på bakgrunn av fremkomne resultater. Her har vi kun tatt med sammendraget av rapporten og femte og siste del i hovedrapporten.

Jeg vil benytte anledningen til takke for tilliten fra SEPREP, og et spesielt godt samarbeid med Gunnar Brox Haugen, Karin Blix Flage, Anne Ek og Wenche Løyning. Det har vært et inspirerende, lærerikt og ikke minst et minneverdig samarbeid.

En stor takk til professor Tore Sørli ved Universitetet i Tromsø for konstruktive tilbakemeldinger og innspill både med hensyn til utforming av initiale spørsmålsstillinger og i utformingen av den endelige rapport. Takk skal også rettes til Forskningssjef ved SINTEF Helse, Dr.med Torleif Ruud som har forfattet kapittel 2 ”Foreløpige funn ved en prospektiv undersøkelse av deltakeres opplevelse av egen kompetanse.

Bærum, januar 2006

Bror Just Andersen
Episteme Forskning og SamfunnsEvaluering
Tlf. 41 61 01 27
e-post: brorja@online.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
SAMMENDRAG AV RAPPORTEN	4
RESULTATER/HOVEDKONKLUSJONER:	7
1 SAMMENLIKLENDE VURDERINGER OG KONKLUSJONER.....	8
1.1 KOMPETANSENIVÅ – LÆRINGSUTVIKLING	8
1.2 ENDRING AV PRAKSIS.....	9
1.3 UTVIKLING AV SAMARBEIDSRELASJONER	12
1.4 UTVIKLING AV BRUKERMEDVIRKNING I BEHANDLING	14
1.5 BETYDNINGEN AV LOKAL FORANKRING OG UTDANNINGENS ORGANISERING	15
1.6 OPPLEVD MESTRING OG TRIVSEL I SENERE PRAKSIS	17
1.7 KONKLUSJONER OG RÅD PÅ BAKGRUNN AV RESULTATER I EVALUERINGEN.....	18
2 VEDLEGG.....	21
2.1 SPØRRESKJEMA.....	21
2.2 INTERVJUGUIDE	21

Sammendrag av rapporten

Bakgrunn

Hovedanliggendet i rapporten er å rette fokus mot læringsutbytte og praksisendring ved gjennomføring av lokale SEPREP T.U. Endringene identifiseres som endringer for deltakere og deres arbeidssted (definert som endringer i praksisutøvelse, holdninger, kunnskaper og atferd), og derav nytteeffekt av gjennomføring av lokalt SEPREP T.U. for utvikling av tjenestetilbudet.

Fokus i utdanningen rettes mot endring av kunnskap og praksis hos de som gjennomfører utdanningen, endring i samarbeid på tvers av faggrenser og forvaltningsnivå, og endring i innholdet i tjenestetilbudet både i primær- og spesialisthelsetjeneste.

Bakgrunnen for denne evalueringen har i korthet vært å finne frem til om utdanningen tjener dette formålet. Evalueringen har blitt gjort på oppdrag og i tett samarbeid med den sentrale ledelsen i SEPREP. Se for øvrig følgeskriv til hovedrapporten, forfattet av daglig leder ved SEPREP, Gunnar Brox Haugen.

SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogramms målsettinger er bygget opp som følger:

Overordnet målsetting:

Økt kunnskap om psykiske lidelser

Deltakers kompetanse skal være vesentlig hevet i form av økt kunnskap om og forståelse for personer med psykiske lidelser og de problemene dette fører med seg. Det skal utvikles en kompetanse omkring problematikken som ivaretar det sammensatte og komplekse i en integrert forståelse.

Fire delmålsettinger:

Økt kunnskap om forståelse, tilnærming og behandling

Økt relasjonskompetanse, egenutvikling og selvrefleksjon

Økt samarbeid og samhandlingskompetanse

Økt evne til å ivareta egen trivsel i arbeidet (alle med underpkt., se for øvrig kap. 1 i hovedrapporten, 1.3.1 – 1.3.5)

Resultatmålsetting:

Alle de ovenstående målområder skal til sammen medvirke at deltaker anvender forståelsen og kunnskapen i sin yrkesfunksjon, og forbedrer og evaluerer sin kliniske praksis.

Metode

Dokumentanalyse utført av Evalueringssenteret Episteme.

Dette er gjort ved innhenting av bakgrunnsinformasjon fra offentlige dokumenter, data omkring utdanningen fra stiftelsens egne skrivelser, informasjon fra lokal ansvarlig for SEPREP T.U., ved utenforståendes omtaler av utdanningen, og andre evalueringer.

Foreløpige funn ved en prospektiv undersøkelse av deltakeres opplevelse av egen kompetanse

Registreringen av skjema er blitt gjort av sekretariatet i SEPREP T.U., mens bearbeiding og analysen av disse dataene er blitt gjort av Torleif Ruud. Resultatene av denne evalueringen fokuserer først og fremst på egenrapportering av utvikling i kompetanse.

Retrospektiv evaluering av a) studenters opplevde endring av praksis og b) arbeidsgiveres opplevde utbytte av å ha hatt deltakere med på utdanningsprogrammet.

a) Evaluering av studenters erfaringer gjennom spørreundersøkelse

I perioden april til juni 2005 har det, i regi av Evalueringssenteret Episteme, blitt gjennomført en spørreundersøkelse blant tidligere studenter (2000-2004), der hovedfokuset rettes mot betydningen av SEPREP T.U. i senere praksis.

Undersøkelsen er kategorisert i seks delområder for å få beskrevet tidligere studenters opplevde endring av, og i praksis.

1. Kompetansenivå – læringsutbytte
2. Endring av praksis
3. Utvikling av samarbeidsrelasjoner
4. Utvikling av brukermedvirkning i behandling
5. Betydning av utdanningens lokale forankring og organisering
6. Opplevd mestring og trivsel i senere praksis

Utvalget til spørreundersøkelsen er gjort gjennom en stratifisert¹ tilfeldig utvelgelse blant alle de 44 utdanningsprogrammene som er gjennomført frem til 2004. De to strata er definert til lokale SEPREP T.U. tilknyttet 1. urbane regioner, og 2. rurale regioner.

10 lokale utdanningsprogram med omkring 35 studenter i hver ble trukket ut. Blant disse ble igjen et tilfeldig utvalg på 20 personer innen hvert program tilsendt spørreskjema i posten.

Etter purrerunden har vi fått en svarprosent, etter ny N = 186, på omkring 58%. Muligheten kan dermed være til stede for at de som ikke responderte var mindre tilfredse.

b) Evaluering av arbeidsgiveres erfaringer gjennom semistrukturerte intervjuer

For å kvalitetssikre evalueringsresultatene og for å kontrollere om det er samstemmighet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, har Evalueringssenteret Episteme, ved undertegnede, i løpet av uke 36 til 38 i 2005 gjennomført intervjuer av ni ledere som har hatt studenter ved SEPREP T.U.

Intervjuene har vært semistrukturert og utvalget er her blitt gjort gjennom en stratifisert tilfeldig utvelgelse blant de samme programmene der studenter tidligere har fått tilsendt spørreskjema.

To intervjuer er imidlertid blitt forkastet ettersom det i løpet av intervjuene ble klart at det ene intervjuobjektet ikke hadde hatt ansvar for tidligere deltakere i SEPREP T.U. som i sin stilling hadde vært tillagt aktivt samarbeid med utøvere i den kommunale helse- og sosialtjeneste, mens det andre intervjuobjektet ikke hadde vært i overordnet posisjon da de aktuelle tidligere SEPREP T.U. studenter startet sin utdanning.

¹ Det vil si at enhetene som er valgt ut er delt inn i grupper ut fra bestemte egenskaper, her geografi.

Resultater/hovedkonklusjoner:

Se kap. 1.7.

1 Sammenliknende vurderinger og konklusjoner.

1.1 Kompetansenivå – læringsutvikling

Tilbakemeldingene på dette området dekkes for studentenes del gjennom spørsmål 1-6.

Sammenfattende kan vi se at studentene gjennomgående mener de har hatt et stort læringsutbytte og en vesentlig heving i kompetansenivå gjennom SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogram.

Læringsutbytte gjenspeiles ved:

- større kunnskaper om anerkjente behandlingsformer (72% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 25,5% svarer delvis)
- økt kunnskap om andre faggruppers kompetanse (53,7% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 38,7% svarer delvis)
- endret syn på brukere/pasienters ressurser og interesser (42,4% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 38,7% svarer delvis)

Økt kompetansenivå gjenspeiles ved:

- økt kompetanse innen eget fagområde (81,1% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 14,2% svarer delvis)
- videreutvikling av metoder som er aktuelle for egen praksis (45% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 37,8 svarer delvis)
- Økt kritisk refleksjon over egen praksis (70,7% svarer her i stor eller svært stor grad, mens 24,6% svarer delvis)

For arbeidsgivere/beslutningstakere dekkes dette området gjennom spørsmål 1-3.

Arbeidsgivere har i stor grad sammenfallende oppfatninger omkring betydningen av utdanningen og alle intervjuobjektene svarer ja på spørsmål om utdanningen har ført til styrket kompetanse innen forståelsen av mennesker med psykiske lidelser, det vil si utredning, behandling, oppfølging og rehabilitering. Eksemplene som trekkes frem er arbeidet med individuell plan (IP), veiledning av annet personell, høyere tilfredshet i arbeidet og bedre rehabilitering.

Intervjuobjekt 1 sier: *”Et helt klart ja. Det er en mye større forståelse og de er styrket, det er det ikke tvil om. Det spesifikke her handler mye om IP, de som har gått utdanningen har nå ingen betenkninger med å gå inn å være koordinatorene og lignende., så det er i hvert fall ett meget viktig område som har blitt veldig mye forbedret etter gjennomføringen av denne utdanningen.”*

1.2 Endring av praksis

Tilbakemeldingene på dette området dekkes for studentenes del gjennom spørsmål 7-12.

Trenden er den samme her som under punkt 5.2 og sammenfattende kan vi se at deltakerne svarer at de, etter å ha gjennomført utdanningen, på flere sentrale områder har endret praksis.

Det gjelder først og fremst:

- ved valg av behandlingsform, der 62,2% svarer at de i stor eller svært stor grad nå ser flere valgmuligheter (35,8% svarer delvis),
- ved videre forståelse omkring ulike behandlingstilbud, og derav økt forståelse for muligheter og begrensninger for bruker, der 72,6% svarer at de i stor eller svært stor grad nå ser sin praksis som en del av en større behandlingsskjede (22,7% svarer delvis), og
- ved at de nå i større grad har brukerfokus og driver motivasjonsarbeid. 42,5% svarer at de i stor eller svært stor grad nå oftere kartlegger bruker/pasients daglige liv og gjøremål (31,1% svarer delvis), mens 52,8% svarer at de i stor eller svært stor grad nå i større grad driver med motivasjonsarbeid i sin praksis (31,1% svarer delvis).

Eksempler på argumentasjon for utvidet grad av motivasjonsarbeid er gruppert i 5 kategorier og svarene fordeler seg som følger (n=40):

1. 45% sier at høyere kompetanse og bedre innsikt har gjort det lettere å drive motivasjonsarbeid, eksempelvis;
 - *Det er lett å motivere pas./bruker til å benytte seg av tilbudet fra 1.linjenivå når man vet hva dette inneholder og hvem pas./bruker skal ta kontakte*
 - *Har som del av grunnutdannelsen min alltid hatt fokus på motivasjon, men dette ble "frisket" opp med SEPREP og har økt min bevissthet på dette i arbeidet med pasienter*
2. 15% sier at dette har skjedd fordi de har utvidet behandlingsrepertoaret, eksempelvis;
 - *Pasienten involveres mer direkte til å ta ansvar for egen helse – eks. varslingsplan og handlingsplan til forebygging av tilbakefall*
3. 22,5% sier at de har fått større grad av fokus på håp, muligheter/begrensninger overfor bruker, eksempelvis;
 - *Jeg ser viktighet av at brukeren tar ansvar for eget liv. Påvirker hvordan han vil ha det, og legge til rette slik at det lar seg gjennomføre*
 - *Setter fokus mot muligheter og ressurser hos pasienten i stedet for begrensninger*
4. 12,5% sier at de alltid har gjort det
5. 5,0% svarer annet, eksempelvis;
 - *Aktiv bruk av IP*

Når det gjelder arbeidsgivere dekkes dette området gjennom spørsmål 3-6.

Samlet sett ser arbeidsgivere, på samme måte som studentene, ut til å mene utdanningen har ført til endring av praksis fordi utdanningen har bidratt til styrket kompetanse, og bedre kjennskap og kunnskap om behandlingstilbud blant de som har gått utdanningen.

Fem av intervjuobjektene svarer at utdanningen har ført til styrket kompetanse innen evaluering av egen og andres praksis, fordi de har høyere kjennskap og kunnskap til tjenestetilbudet, at de har fått bedre systematikk, at de er mer presis og bedre på dokumentasjon og IP, at de har utført evaluering av avdelingens praksis og at de har gitt forslag til endring av praksis. En svarer at de har hatt en god tradisjon, men at de som har gått utdanningen nå føler seg tryggere, mens en svarer at de alltid har hatt en god praksis på dette området og at det derfor ikke er store endringer.

Fem av intervjuobjektene svarer at utdanningen har ført til mer samarbeid på tvers av forvaltningsnivåene fordi personale nå har høyere kunnskapsnivå, bedre kontaktnettverk, at de har bedre kjennskap til og kunnskap om det samlede tjenestetilbudet, samt at de har mindre terskel for å ta kontakt med andre lokale tjenestesteder.

To av intervjuobjektene svarer at det alltid har vært et bra samarbeid og at det ikke har blitt noen vesentlig endring, etter gjennomføringen av SEPREP T.U., på dette punktet.

På spørsmål om man har endret innhold i tjenestetilbudet på bakgrunn av forslag fra arbeidstakere som har gjennomført SEPREP T.U. sier seks av intervjuobjektene at de synes det er vanskelig å svare konkret på dette spørsmålet, mens en svarer at tjenestestedet på bakgrunn av forslag fra en deltaker ved SEPREP T.U. har endret praksis i forbindelse med overføring av pasienter til annet forvaltningsnivå, noe som har vist seg å være svært positivt for brukerne.

Avslutningsvis sier tre av intervjuobjektene at de har endret praksis i forhold til evaluering av tjenester og tilbud på bakgrunn av initiativ fra arbeidstakere som har gjennomført SEPREP T.U. og begrunner det med at de nå har større bevissthet omkring dette og bedre faglig basis. En svarer vet ikke, mens tre svarer nei.

1.3 Utvikling av samarbeidsrelasjoner

Tilbakemeldingene på dette området dekkes for studentenes del gjennom spørsmål 13-19.

Sammenfattende kan vi si at tilbakemeldingene viser at studentene mener de har bedret samarbeidsrelasjonene på vesentlige områder gjennom SEPREP T.U.

- 57,6% sier at utdanningen i stor eller svært stor grad har ført til at det er lettere å diskutere behandling, oppfølging og rehabilitering av brukere/pasienter på tvers av faggrupper (31,1% svarer delvis)
- 73,6% svarer at de i stor eller svært stor grad har fått bedre kunnskap om andre faggruppers arbeidsområder og tilnærminger (22,6% svarer delvis),
- 43,5% sier at utdanningen i stor eller svært stor grad har ført til utvikling av tjenestenettverk på tvers av faggrupper (40,5% svarer delvis), mens 41,6% sier at utdanningen i stor eller svært stor grad har ført til utvikling av tjenestenettverket på tvers av forvaltningsnivåer (36,7% svarer delvis),
- 45,2% svarer at det i stor eller svært stor grad er lettere å ta kontakt med andre tjenestetilbud etter å ha gått SEPREP T.U. (38,7% svarer delvis), og at det som har bidratt til dette er utvidet kontaktflate, høyere kompetanse og økt innsikt i andres tilnærming, og økt kunnskap om behandlingstilbud/-tjenester,
- 66% sier at veiledningsgruppen var sammensatt slik at de potensielt kunne ha behandlet samme pasient(14,2% vet ikke om det var slik). Av disse sier 82,9% at dette har hatt stor eller svært stor betydning for senere pasientarbeid (N=70), og begrunner det ved at det har blitt bedre samarbeidsrelasjoner på tvers av forvaltningsnivå og faggrupperinger, og at de har fått økt kjennskap og forståelse for andre institusjoner og faggruppers tilnærming.

Arbeidsgivere svarer på sin side om utvikling av samarbeidsrelasjoner gjennom spørsmål 7-10.

Sammenfattende kan vi se at de gjennomgående mener at samarbeidsrelasjonene har blitt bedret på tvers av både faggrupper og forvaltningsnivå etter gjennomføringen av SEPREP T.U., men at det ikke i noen særlig grad har ført til at det har blitt utviklet nye samarbeidsfora og/eller – former.

Seks av intervjuobjektene sier at utdanningen har ført til økt tverrfaglig samarbeid, mens en mener at det trolig er slik, og begrunner dette med at deltakerne har bedre kjennskap til personer i samarbeidende instanser og deres behandlingstilbud, og større kunnskap/kompetanse for aktiv deltakelse i samarbeid og faglige diskusjoner.

Seks av intervjuobjektene sier at utdanningen har ført til økt og/eller bedret tverretatlig samarbeid, fordi man nå har større kontaktnettverk, mer systematisk/formalisert tverretatlig samarbeid, samt at det er lettere å ta en telefon når man vet hvem som er i andre enden. Det siste intervjuobjektet svarer at hun/han føler at hun/han vet for lite til å svare helt konkret.

Fem av intervjuobjektene sier at samarbeidet på tvers av profesjoner har økt og/eller blitt bedre etter gjennomføringen av utdanningen, en sier at de alltid har vært gode på dette, mens en svarer nei.

1.4 Utvikling av brukermedvirkning i behandling

Tilbakemeldingene fra studentene på dette området dekkes gjennom spørsmål 22-27.

Sammenfattende kan vi si at de nå ser relasjonen mellom fagutøver og bruker/pasient som mer sentral, at de i større grad driver allianseskapende arbeid, at de i større grad tar med bruker/pasient på samarbeid og at de oftere kartlegger det sosiale nettverket rundt pasienten.

- 62,3% svarer at SEPREP T.U. i stor eller svært stor grad har ført til at de nå ser relasjonen mellom fagutøver og bruker/pasient som mer sentral (11,3% svarer delvis),
- 49,1% sier at utdanningen har ført til at de i sin praksis i større grad driver allianseskapende arbeid gjennom mer samarbeid med bruker, nettverk og andre instanser og fordi høyere kompetanse gir økt trygghet og flere valgmuligheter (38,7% svarer delvis),
- 58,5% svarer at SEPREP T.U. har ført til at de i stor eller svært stor grad har ført til at de med bruker/pasient på samarbeid gjennom arbeid med IP og målsetninger, ved at bruker er med i ansvarsgruppe og liknende og fordi man nå har større kunnskap er det enklere å ta med bruker i diskusjoner og avgjørelser (22,7% svarer delvis),
- 51% sier at utdanningen i større eller mye større grad, har ført til at de kartlegger det sosiale nettverket rundt bruker/pasient (35,8% svarer til en viss grad).

For arbeidsgiverne sin del dekkes dette området gjennom spørsmål 11 og 12.

Fem av intervjuobjektene mener at utdanningen har ført til økt eller noe økt brukermedvirkning, og at de merker at fokuset har blitt mye sterkere etter gjennomføringen av SEPREP T.U.

En svarer at de var gode på dette området også før gjennomføringen av utdanningen og ser ingen særlig endring, mens en svarer nei, jeg synes ikke det.

Seks av intervjuobjektene svarer at gjennomføringen av SEPREP T.U. har ført til styrket kompetanse innen allianseskapende arbeid, mens en mener dette alltid har vært bra og ser ikke noen vesentlig endring.

1.5 Betydningen av lokal forankring og utdanningens organisering

Tilbakemeldingene fra studentene på dette området dekkes gjennom spørsmål 28-35.

Sammenfattende kan vi si at studentene mener at utdanningens lokale forankring og organisering, dvs. gjennom en tredeling av metodiske undervisningsprinsipper ved felles undervisning, veiledning i grupper og litteraturstudiegrupper, har hatt stor eller svært stor betydning for deres læringsutvikling og mulighetene for å omsette teoretisk kunnskap til praktisk arbeid.

- 79,4% svarer at utdanningens lokale forankring har hatt stor eller svært stor betydning for deres læring i praksis (12,2% svarer delvis),
- 94,4% sier at utdanningens organisering i stor eller svært stor betydning for deres læringsutvikling (4,7% svarer delvis),
- 82,1% svarer at den lokale forankringen og deltakelse i veiledningsgruppen hadde stor eller svært stor betydning, og begrunner dette med at de har fått bedre innsikt i tjenestetilbud, høyere kompetanse om andre yrkesgruppers tilnærming, bedre innsikt gjennom refleksjon og lokal erfaringskunnskap og at de har knyttet kontakter (12,2% svarer verken eller, bla. fordi veiledningen ikke fungerte som forventet),
- 84,1% svarer at refleksjoner/diskusjoner i veiledningsgruppen dreiet seg om lokale brukere/pasienter og forhold (12,2% svarer delvis),
- 65,1% sier at det har hatt stor eller svært stor betydning for senere arbeid med bruker pasient at SEPREP T.U. hadde en lokal forankring (22,7% svarer verken eller),
- 58,5% sier at utdanningens organisering/lokale forankring i stor eller svært stor grad har bidratt til at det er lettere å omsette kunnskap til praksis (27,4% svarer delvis).

For arbeidsgiverne sin del dekkes dette området gjennom spørsmål 13 og 14.

Alle syv intervjuobjektene svarer at det har hatt stor betydning at undervisningsprogrammet er lokalt forankret.

Forhold som blir trukket frem er: at det har stor betydning i forhold til at ressursbruken blir mer effektiv både faglig sett og i kroner og øre, at deltakerne gjennom dette i større grad føler en tilhørighet og får større engasjement, at det har stor betydning i forhold til senere arbeid i ansvarsgrupper og annet samarbeid om brukere, at kunnskapen på denne måten i større grad blir formidlet som en integrert helhet av praksis, og at de som planlegger og står for gjennomføring er så mye tettere på praksisfeltet enn for eksempel høyskolene der det er mer fagorientering.

Alle syv intervjuobjektene sier videre at den lokale forankringen og den nære praksistilknytningen ved utdanningen er svært viktig for kompetanseutviklingen og at dette har kommet både deltakerne og tjenestestedet tydelig til gode.

Flere nevner samtidig veiledningen som svært viktig for læringsutviklingen i praksis, og at tredelingen gir et godt fundament for forståelsen av hvordan man kan omsette teoretisk kunnskap til praksisutøvelse.

1.6 Opplevd mestring og trivsel i senere praksis

Tilbakemeldingene fra studentene på dette området dekkes gjennom spørsmålene 36 og 37.

Sammenfattende kan vi si at de som har gått SEPREP T.U. i stor grad mener at de gjennom å ha gått utdanningen både opplever en høyere mestring i arbeidet og bedret trivsel i den jobben de har.

- 67% svarer at SEPREP utdanningen i stor eller svært stor grad har påvirket deres mestring i arbeidshverdagen (28,3% svarer delvis),
- 52,9% svarer at SEPREP utdanningen i stor eller svært stor grad har påvirket deres trivsel i den jobben de har (34,9% svarer delvis).

For arbeidsgivernes del ble dette området dekket gjennom spørsmål 15.

Der stilte vi spørsmålet: ”Hvilken betydning har gjennomføringen av SEPREP T.U. hatt i forhold til engasjement og motivasjon blant de som har gått på utdanningen?”

Alle syv intervjuobjektene svarer at gjennomføringen av SEPREP T.U. har ført til større engasjement og høyere motivasjon blant de aktuelle arbeidstakere i senere praksis.

Blant det som trekkes frem av konkrete eksempler er: at de har holdt undervisning, at de viser større faglig engasjement i diskusjoner, at de viser større styrke i planlegging, og at de er tryggere i arbeidssituasjonen.

1.7 Konklusjoner og råd på bakgrunn av resultater i evalueringen

Med tidligere nevnte forbehold, under metodekapitlet om mulig skjevfordeling, synes de tilbakemeldinger vi har fått, både fra tidligere studenter og arbeidsgivere å tegne et relativt entydig positivt bilde, der SEPREP tverrfaglig utdanningsprogram bidrar til en vesentlig kompetanseheving på sentrale områder. De foreløpige funnene ved den prospektive undersøkelsen utført av Torleif Ruud understøtter også i stor grad disse resultatene.

Mange av arbeidsgiverne har dessuten trukket fram den kostnadseffektive siden både i forhold til delingen av de faktiske utgifter, vesentlige besparelser ved kort reisevei og den akkumulative effekten av at mange innen det lokale tjenesteapparatet tar utdanningen på samme tid.

Ser vi resultatene av evalueringen opp mot utdanningsprogrammets oppsatte resultatmålsetting², kan vi si at SEPREP tverrfaglig utdanningsprogram i stor grad ser ut til å oppfylle denne. Både tidligere studenter og arbeidsgivere synes generelt sett svært positive til både utdanningens innhold, form og organisering.

De områder SEPREP tverrfaglig utdanning ser ut til å ha høyest måloppnåelse er;

- Utviklingen av samarbeidsrelasjoner både på tvers av fag og forvaltningsnivå
- Kompetanseutvikling innen anerkjente behandlingsformer
- Kompetanseutvikling innen eget fagområde
- Utvikling av kritisk refleksjon over egen praksis
- Utvikling av kunnskap/kjennskap til ulike behandlingstilbud og behandlingsformer.

SEPREP tverrfaglig utdanningsprogramms særegne lokale forankring, og organisering, dvs. tredelingen av tilfanget i undervisningsmetoder, synes å ha en avgjørende betydning for studentenes læringsutvikling og alle de overforstående punkter. Eksempelvis sier alle de syv intervjuede arbeidsgivere at dette har hatt stor betydning. Blant studentene svarer 79,4% at den lokale forankringen har hatt stor eller svært stor betydning, mens hele 94,4% sier at utdanningens organisering har hatt stor eller svært stor betydning for deres læringsutvikling.

² At utdanningen skal medvirke til at deltakerne anvender forståelsen og kunnskapen, opparbeidet gjennom utdanningsforløpet, i sin yrkesfunksjon, og forbedrer og evaluerer sin kliniske praksis.

De områdene som fortsatt synes å ha et visst forbedringspotensiale er;

- Endring av i deler av praksisutøvelsen av brukermedvirkningen (dersom vi ser bort fra betydningen av relasjonen mellom fagutøver og bruker pasient, utvikling av arbeidet med IP og motivasjonsarbeid, der både studenter og arbeidsgivere mener det har skjedd en vesentlig endring)
- Videreutvikling av metoder som er aktuelle for studentenes egen praksis
- Kartlegging av bruker/pasients daglige liv og gjøremål

Ser vi til de bakenforliggende retningslinjer og styringsdokumenter, dvs. de overordnede intensjonene i opptrappingsplanen;

- styrke kompetansen blant ansatte som i sitt daglige arbeid har behandlings-, rehabiliterings- og/eller oppfølgingsansvar i forhold til personer med alvorlige psykiske lidelser,
- fremme det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet innen og mellom forvaltningsnivåene, og
- sikre reell brukermedvirkning i utforming av tjenestetilbudene.

Kan vi se at måloppnåelse på de to første punktene, som er i overensstemmelse med utdanningens målsettinger, er svært god. Denne undersøkelsen kan imidlertid ikke direkte gi svar på måloppnåelse i forhold til det tredje punktet, ettersom dette i stor grad også omfatter på den ene siden en holdningsendring, på den andre siden fordi det i stor grad er brukerne som er i besittelse av en slik vurdering. Holdningsendringer dannes over tid og 1-3år synes for kort til å fange disse i særlig grad, mens rammene for denne evalueringen ikke har gitt mulighet for en undersøkelse blant brukere. Indirekte har imidlertid mange av de tidligere studentene gitt tilbakemelding om at de etter utdanningen har tatt med brukere i større grad på ansvarsgruppemøter, i diskusjoner og avgjørelser, gjennom arbeid med Individuell Plan (IP) og gjennom mer fokus på motivasjons, og allianseskapende, arbeid med bruker og pårørende.

Det er også verd å merke seg at det blant de 47 respondentene som kom med tilbakemeldinger på spørsmålet ”Har du andre kommentarer, forslag til endringer, ris eller ros om SEPREP T.U.

du gjerne vil ha formidlet?”, er 30 stykker er positive, 12 kommer med råd og forslag til endringer, én er negativ,, mens de siste 4 sorterer under kategorien annet.

Avslutningsvis synes det av undertegnede betimelig å bemerke at selv om det til tider, i det ovenfor presenterte materiale, kan se ut som om det kan settes et likhetstegn mellom det at det foregår en undervisning og det at det har forekommet læring hos den enkelte, vet alle som har jobbet noe med pedagogikk og formidling at slik er det slett ikke.

John Dewey uttrykte en bekymring om denne oppfatningen allerede i 1921 i boken "How we think" og bemerker at: "Teaching and learning are correlative or corresponding processes, as much so as selling and bying. One might as well say he has sold when no-one has bought, as to say that he has thought when no-one has learned." (Dewey 1997: 29).

I et slikt lys og på bakgrunn av andre forskningsresultater omkring undervisning og læring, er tallene som fremkommer mildt sagt oppsiktsvekkende og til ettertanke for de som driver planlegging av kompetansehevende tiltak. Spesielt klart kommer dette til uttrykk gjennom tilbakemelding om den lokale forankringens betydning (der 79,4% svarer at dette har stor eller svært stor betydning), i forhold til utdanningsorganiseringens betydning for deres læringsutvikling (der 94,4% svarer at dette har stor eller svært stor betydning), og organisering av veiledningsgruppen (der 82,9% av de som svarte at veiledningsgruppen var sammensatt slik at de potensielt kunne ha behandlet samme pasient, mener at dette har hatt stor eller svært stor betydning for senere pasientarbeid).

2 Vedlegg

2.1 Spørreskjema

2.2 Intervjuguide